

Kraftoverføringens kulturminner

dollisimman kattava joukko, joka koostuu 24 voimalinjasta ja 19 muuntoasemasta.

Voimansiirron kulttuuriperintöä selvittävä tuhti teos on kolmas vesiväyliin ja energiaan liittyvän kulttuuriperinnön vaalimista edistävä raportti Norjassa. Aiemmat Norjan vesiväylä- ja energiaviraston julkaisut liittyvät voimantuotantoon (*Kulturminner i norske kraftproduksjon*, 2006) ja vesiväyliin (*Kulturminner i vassdrag. Flom- og erosjonssikring, kanaler og miljøtiltak*, 2010).

Raportti toimii asiantuntijanäkemyksenä ja pohjana tulevassa työssä tärkeimpien sähkönsiirtoon liittyvien rakenteiden hoidossa ja konservoinnissa. Esitys on selkeä ja lukuisat inforuudet tarjoavat oheistietoa. Teos toimii hyvänä esimerkkinä kulttuuriympäristön käsitteen laajenemisesta ja määrätietoisesta otteesta kulttuuriympäristön vaalimisessa. Kirja on helpolukuinen, mutta antaa samalla perusteellista tietoa asiantuntijoille. Suosittelen lämpimästi teosta niin kulttuuriympäristöjen parissa toimiville asiantuntijoille ja harrastajille kuin sähkön historiasta kiinnostuneille.

Tuija Mikkonen, FT, KTM, toimii erityisasiantuntijana ympäristöministeriössä vastuualueenaan rakennusperintö ja kulttuuriympäristökysymykset. Omissa tutkimuksissaan hän on perehtynyt teollisuusperintöön.

Täydennys Eric Schalinin muistokirjoitukseen *Tekniikan Waiheita* -lehdessä 1/2011

ERIC SCHALIN – SUOMALAINEN TUTKAPIONEERI

Insinööriversti Eric Schalin, joka kuoli 8.2.2011, oli todellakin saanut tutkakoulutusta Saksassa alkuvuodesta 1944 sotamiehenä, niin kuin Lars J. Hukkinen kirjoitti muistosanoissaan *Tekniikan Waiheissa* nro 1/2011.

Schalin kuului luutnantti S. Husgafvelin johtamaan kuuden miehen sotilasryhmään, joka sai perusteellista koulutusta ”Würzburg-Riese” -radioluotainmekaanikoksi Köthenissa 15.3.–6.6.1944 välisenä aikana. Kyseiselle ”radioluotaintyypille” annettiin sittemmin suomalaislehden peitenimi Riitta. Pari vuotta sitten onnistuin löytämään retkikunnan 16-sivuisen matkakertomuksen Sota-arkiston kätköistä, ja annoinkin kopion Schalinille, joka silloin vielä otti aktiivisesti osaa ruotsinkielisten insinöörijärjestöjen (TFiF/DIFF) tekniikan historian työryhmän toimintaan. Schalin oli luonnollisesti erittäin kiinnostunut matkakertomuksesta, jonka hän – hämmästykseni – sanoi näkevänsä ensimmäistä kertaa! ”Eihän sotamiehelle näin salaisia asiakirjoja koskaan näytetty!” hän naureskeli. Schalin oli todellakin ainutlaatuinen tutka-asiantuntija, ja hänen useissa julkaisuissa ilmestyttyneessä kirjoitussarjansa tutkatekniikan historiasta perustuu pitkälti hänen omiin kokemuksiinsa eri tutkalaitesukupolvista. Schalinin poikkeuksellinen tieto ja kokemuspohja tunnustettiin myös kansainvälisesti; niinpä häntä pyydettiin kirjoittamaan alan ilmailunavigoinnin historian standarditeoksen, Eric M. Conwayn *Blind Landings – Low Visibility Operations in American Aviation 1918–1958* -kir-

jan arvostelu, joka julkaistiin arvovaltaisen *ICON: Journal of the International Committee for the History of Technology* -aikakauslehden numerossa 13 (2007).

Edellä mainitussa tekniikan työryhmässä Schalinin omana projektina oli kirjoittaa artikkeli dipl.ins. Holger Jalanderista *Finlandssvenska tekniker* -kirjasarjaan. Holger Jalander lienee parhaiten tunnettu kuuluisan Kynnel-kaukopartioradion keksijänä, ja sotien jälkeen hän kehitti useita elektronisia

mittalaitteita. Mm. laajassa käytössä Suomen geologisessa kartoituksessa 1950- ja 1960-luvuilla olleet magnetometrilaitteet olivat Jalanderin kehittämiä. Valitettavasti tämä Schalinin insinööriupseeriyöstävänsä elämäkertahanke jäi kesken.

Carl-Fredrik Geust
dipl.ins.
TFiF/DIFF tekniikan
työryhmän jäsen

Tekniikan Historian Seuran syyskokous 28.10.2011

KOKOUSKUTSU JA KUTSU SYYSSEMINAARIIN

Tekniikan Historian Seura THS ry – Teknikhistoriska Samfundet THS rf:n sääntömääräinen syyskokous pidetään perjantaina 28.10.2011 klo 12.00 alkaen Tieteiden talolla Helsingissä (Sali 309). Kokouksessa jaetaan *Tekniikan Waiheiden* vuoden 2010 artikkelipalkinto. Palkittavan valitsee Akatemiaprofessori Ari Sihvola Aalto-yliopistosta.

Syyskokouksen jälkeen pidetään seuran syysseminaari kello 13.00–n. 15.30. Ohjelmassa on lyhyitä esitelmiä ja paneelikeskustelu eurooppalaisesta tutkimusohjelmasta *Inventing Europe: Technology and the Making of Europe, 1850 to the Present* (ks. uutiset s. 54). Paneelissa ovat mukana Kimmo Antila, Valentina Fava, Karl-Erik Michelsen ja Petri Paju. Keskustelua voidaan käydä englanniksi ja kotimaisilla kielillä.

Ennen paneelia on tarjolla kahvia n. klo 12.30. Kahvitusta varten toivotaan ilmoittautumisia viimeistään 24.10.2011 osoitteeseen petri.paju@utu.fi tai puh. 02 333 5712.

Tervetuloa!
Tekniikan Historian Seuran hallitus